

ANALIZA STANJA SA PREPORUKAMA ZA UNAPREĐENJE MODELA UPRAVLJANJA OTPADOM NA TERITORIJI OPŠTINE REKOVAC

Polazna osnove za dobro upravljanje otpadom u jednoj lokalnoj samoupravi je postojanje zakonske regulative i njeno kontinuirano sprovođenje. Pored ovoga, vrlo je značajna svest o pravilnom upravljanju otpadom, kako donosioca odluka, rukovodećeg i odgovornog kadra u ovoj oblasti, tako i celokupnog građanstva.

U Republici Srbiji postoji jasna i nedosvosmisljena zakonska regulativa za upravljanje otadom, sa jasno definisanim pravilima i ograničenjima.

Važećim zakonima su propisane i obaveze svih subjekata u sistemu nastajanja i upravljanja otpadom i svim njegovim frakcijama, a takođe su propisane i obaveze lokalne samouprave, kao i njena uloga u ovoj oblasti.

U opštini Rekovac je primećeno dosta nedostataka u upravljanju otpadom. Ovo nije neuobičajeno jer mnoge opštine u Srbiji imaju iste probleme. Nepostojanje sistemski uređenog upravljanja komunalnim otpadom je posledica najpre nedostatak finansijskih sredstva za ulaganje u unapređenje i osavremenjavanje upravljanja otpadom. Ali finansijski aspekt nije jedina prepreka i njegovo obezbeđivanje ne bi rešilo ovaj gorući problem. U administrativnom i tehničkom smislu postoji mnogo problema:

Lokalni plan upravljanja otpadom (LPUO) opštine Rekovac je istekao 2020. godine, ali i dok je stari LPUO bio važeći, nije se radilo na ostvarivanju postavljenih ciljeva, pa se stiče utisak da je njegoza izrada bila samo ispunjenje formalne zakonske obaveze u datom trenutku. U prilog ovome govori podatak da nadležno komunalno preduzeće za upravljanje komunalnim otpadom ne odlaže otpad na sanitarnu deponiju, niti vrši analizu morfološkog sastava otpada u skladu sa Pravilnikom o metodologiji za prikupljanje podataka o sastavu i količinama komunalnog otpada na teritoriji JLS ("Sl. glasnik RS", br. 61/2010), već količine procenjuju, opet ne u skladu sa navedenim Pravilnikom. Zato postavljene ciljeve iz LPUO, koji se odnose na smanjenje deponovanih količina biorazgradivog otpada i ambalažnog otpada, nije bilo moguće ostvariti u toku važenja Plana;

Odlaganje komunalnog otpada na nesanitarnu deponiju je nedopustivo, s obzirom na to da u Srbiji postoji 12 sanitarnih deponija od kojih je 10 regionalnog tipa. Opština Rekovac je potpisala Sporazum o međuopštinskoj saradnji JLS na realizaciji regionalnog projekta "Regionalni centar za upravljanje otpadom", 2015. godine sa opštinama Knić, Topola, Arandelovac i gradom Kragujevcem, ali se dalje od Sporazuma nije otišlo, te opština Rekovac ne pripada nijednom regionu upravljanja otpadom. Stoga je vrlo važno primeniti načelo blizine i regionalnog pristupa upravljanju otpadom, kako bi se što pre unapredio sistem u ovoj opštini, i to priključivanjem nekom od postojećih regiona. Planirana mreža regionalnih centara za upravljanje komunalnim otpadom (Program upravljanja otpadom u RS za period od 2022 - 2031. na osnovu Specifičnog plana za implementaciju Direktive EU 1999/31/EC o deponijama, uvrstio je opštinu Rekovac u region Kragujevac, s obzirom na blizinu grada Kragujevca i opštine Rekovac);

Odvajeno sakupljanje reciklabilnog otpada, bilo na izvoru nastajanja ili nakon sakupljanja (pre tretmana ili odlaganja) ne postoji - takođe, ne postoji ni organizovanje akcija predavanja reciklabilnih otpada niti opasnih otpada iz domaćinstava u skladu sa zakonom;

Neobjavljivanje javnih dokumenata i informacija na sajtu je nedopustivo, s obzirom na postojanje i ažuriranje sajta opštine. Zakon o upravljanju otpadom, Zakon o komunalnim delatnostima jasno definišu koja dokumenta su javna i moraju biti dostupna u elektronskom obliku na sajtu lokalne samouprave, a opština Rekovac nema objavljene podatke i dokumente;

Zakon o komunalnim delatnostima takođe jasno definiše da se građanima mora omogućiti da bar jednom godišnje da ocene komunalne usluge upravljanje otpadom. Opština Rekovac nije donela Odluku o sprovođenju ispitivanja korisnika uslugom sakupljanja, transporta i odlaganja otpada;

Nejasno je u kojoj meri građani i zainteresovani organi i organizacije učestvuju u izradi Planova i propisa koji se tiču upravljanja otpadom. Pri izradi usvajanju LPUO, navedeno je da nije bilo primedbi, ali

Zapisnik sa takvog sastanka ne postoji, a procedura usvajanja LPUO i podaci o obaveštavanju građana nisu dostupni;

Ono što je još značajno, tiče se divljih deponija. Nepoznata metodologija evidentiranja divljih deponija dovodi u pitanje validnost podataka koje svaka opština dostavlja Agenciji za zaštitu životne sredine. Nepostojanje kvartalnih ili polugodišnjih i godišnjih fotografija kao dokaza za uklonjene ili novostvorene divlje deponije, obesmišljava evidenciju postojećih divljih deponija. Metodologija procene količina otpada i njegovog sastava na divljim deponijama takođe ne postoji, pa se i površine pod divljim deponijama i količine otpada na njima procenjuju odokativno, što je kod uređenog sistema upravljanja otpadom nedopustivo.

PREPORUKE ZA UNAPREĐENJE MODELA UPRAVLJANJA OTPADOM

- Pristupiti izradi važećeg LPUO i jasno definisati merljive i realno dostižne ciljeve Plana i kontinuirano sprovoditi praćenje nivoa ostvarenosti zadatih ciljeva;
- Težiti povećanju informisanosti građanstva o značaju reciklaže, razdvajanju reciklabilnog otpada, smanjenju količina otpada koje nastaju u domaćinstvima i odvojenom sakupljanju opasnog otpada iz domaćinstava;
- Organizovati bar dva puta godišnje akcije sakupljanja reciklabilnih frakcija otpada na javnom mestu ili uspostaviti reciklabilno dvorište na javnoj površini;
- Organizovati bar dva puta godišnje prikupljanje frakcija opasnog otpada iz domaćinstava u saradnji sa operaterima koji imaju dozvolu za sakupljanje i transport opasnog otpada;
- Započeti što pre pristupanje nekom od najbližih regiona za upravljanje otpadom, kako bi se rešio problem odlaganja otpada na nesanitarnu deponiju i uspostavio održiv sistem upravljanja otpadom, izgradnjom transfer stanice u opštini;
- Kako je opština Rekovac mahom poljoprivredni kraj, razmotriti uspostavljanje saradnje sa susednim opštinama u cilju izgradnje međuobjekta za sakupljanje sporednih proizvoda životinjskog porekla;
- Objaviti na sajtu opštine sve informacije, podatke i dokumenta koja su od javnog značaja i tiču se životne sredine, a naročito u oblasti upravljanja otpadom;
- Doneti odluku o sprovođenju ispitivanja korisnika uslugom sakupljanja, transporta i odlaganja otpada, u skladu sa Zakonom o komunalnim delatnostima, u što kraćem roku.

Mladi poljoprivrednici Srbije

Kontakt telefon: +381 60 306 306 4

Email: podrska.mps@gmail.com)

Jagodina

2022.

"Ova publikacija je nastala u okviru projekta Beogradske otvorene škole "Zeleni inkubator", koji se sprovodi uz finansijsku podršku Evropske unije i Fondacije Fridrih Ebert. Stavovi i mišljenja autora izneti u ovoj publikaciji ne predstavljaju zvanične stavove Evropske unije, Fondacije Fridrih Ebert ni Beogradske otvorene škole, i za njih je isključivo odgovoran autor."